

# Üniversiteye Geçiş Sürecindeki Öğrencilerde İnternet Bağımlılığı: Bir İnceleme

## Internet Addiction in Students Transitioning to University: A Review

Serpil Sevimli Deniz<sup>1\*</sup>

<sup>1</sup>Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Gevaş MYO, Bilgisayar Teknolojileri, Van, Türkiye

**Orcid:** S.S. Deniz (0000-0002-8559-1107)

**Özet:** Bu çalışma, üniversiteye geçiş sürecindeki öğrencilerin internet bağımlılığını anlamayı amaçlamaktadır. Çalışmanın temel amacı, lise son sınıf öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerini belirlemek ve bu bağımlılığın üniversiteye geçiş sürecindeki etkilerini incelemektir. Araştırma, 366 lise son sınıf öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin ağırlıklı not ortalamaları, cinsiyet, anne-baba eğitim durumu, öğrenim görülen okul türü parametrelerini içeren bir veri seti kullanılmıştır. Bu veri seti, internet bağımlılık düzeylerini belirlemek için temel oluşturmuştur. İstatistiksel analizler, tüm parametreler ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkiyi değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Elde edilen bulgular; internet bağımlılık skoru ile ağırlıklı not ortalaması arasında negatif bir korelasyon olduğu görülmektedir. Daha yüksek ağırlıklı not ortalamalarına sahip öğrencilerin, genellikle daha düşük internet bağımlılığı düzeylerine sahip olduğu gözlemlenmiştir. Cinsiyet ve diğer parametrelerin ise internet bağımlılığı düzeyleri üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamlı değildir. Bu çalışma, üniversiteye geçiş sürecindeki öğrencilerin internet bağımlılığını anlamak adına önemli bir adımdır. Elde edilen bulgular, ağırlıklı not ortalaması ile internet bağımlılığı arasında ters bir ilişki olduğunu göstererek, akademik başarı ile internet kullanımı arasındaki dengeyi vurgulamaktadır. Bununla birlikte, cinsiyetin internet bağımlılığı üzerindeki etkisinin daha fazla araştırma gerektirdiği belirlenmiştir. Bu çalışmanın sonuçları, gençlerin dijital dünya ile olan ilişkisini anlama ve dengeli bir dijital kullanım sağlama konusunda eğitimciler, aileler ve toplum için rehberlik sağlar.

**Anahtar Kelimeler:** Üniversiteye geçiş süreci, internet bağımlılığı, lise son sınıf

**Abstract:** This study provides an understanding of the internet flow during the transition to university. The main purpose of the study is to determine the internet addiction levels in high school seniors and to expand the transition period of this consumption to university. The research was conducted on 366 high school senior students. A data set that mainly included students' averages, gender, parents' educational status, and type of school was used. This data set was created as the basis for determining levels of internet relationships. Statistical analyzes were performed to increase the values between the overall effect and internet resistance. The resulting updates showed a negative distribution, predominantly between unmodified and internet modifications. Those who do not have higher weighted averages are generally observed to have lower internet levels. The effect of gender and other people on the level of internet change is not significant. This study is an important step to ensure the preservation of the internet during the transition to university. The findings emphasize that there is an inverse relationship between predominantly unlisted and internet data, and the balance between academic success and internet use. However, the impact of gender on the internet has been further investigated. The implications of these results provide guidance for educators, families, and society in understanding young people's relationship with the digital world and ensuring balanced digital use.

**Keywords:** University transition process, internet change, high school senior year

## 1. Giriş

Toplum içerisinde yer alan bireyler için internet bağımlılığı kavramı ve sosyal temsil arasında bir ilişki vardır (Deligöz, 2024). Günümüzde, liselerin son sınıflarında okuyan öğrenciler için üniversiteye geçiş dönemi, akademik başarılarını belirleyecek önemli bir aşamadır. Bu dönemdeki öğrenciler, üniversiteye hazırlık sürecinde

yoğun bir şekilde çalışırken, teknolojinin sunduğu olanaklarla da etkileşim halindedirler. Ancak, bu teknolojik bağlamın içinde, internet bağımlılığı gibi önemli bir sorunun etkileri de giderek artmaktadır. Bu çalışma, lise son sınıf öğrencilerinin üniversiteye giriş sınavlarına hazırlık sürecindeki internet bağımlılık düzeylerini incelemeyi amaçlamaktadır. Öğrencilerin bu süreçteki internet

\* İletişim Yazarı / Corresponding author. Eposta / Email : sdeniz@yyu.edu.tr

Geliş / Received: 09.01.2024, Revizyon / Revised: 13.05.2024, Kabul / Accepted: 22.05.2024

<https://doi.org/10.32329/uad.1416913>

kullanım alışkanlıkları, bağımlılık belirtileri, bu durumun genel akademik başarılar üzerindeki etkileri üzerine odaklanılacaktır. Üniversiteye geçiş sınavları, öğrencilerin gelecekteki eğitim ve kariyer olanaklarını belirlemede kritik bir rol oynamaktadır. Bu süreçte, teknolojinin sunduğu kaynaklar sınav hazırlığı için faydalı olabilirken, aşırı ve kontrolsüz internet kullanımı, öğrencilerin başarılarını etkileyebilecek potansiyel bir risk oluşturabilir. İnternet bağımlılığı, öğrencilerin dikkat dağınıklığına yol açabilir, zaman yönetimini olumsuz etkileyebilir ve sınav hazırlıklarının verimliliğini azaltabilir. Ayrıca, ruhsal sağlık üzerindeki etkileriyle beraber, akademik başarıyı olumsuz yönde etkileyebilecek bir faktör olarak karşımıza çıkar.

Bu çalışmanın amacı, lise son sınıf öğrencilerinin üniversiteye geçiş sürecindeki internet bağımlılığı düzeylerini anlamak ve bu alanda farkındalık oluşturarak gerekli önlemleri tartışmaktır. Elde edilen bulgular, eğitimciler, aileler ve toplumun genelini ilgilendiren politika ve rehberlik programları geliştirmek adına önemlidir.

Bu araştırma, gençlerin dijital dünya ile olan ilişkisini anlamak, sağlıklı bir denge kurmalarına destek olmak ve gelecekteki eğitim süreçlerine daha sağlıklı bir bakış açısı sunmak adına kritik önem taşımaktadır.

## 2. Literatür

İnternet bağımlılığı, bireyin gerçek dünya etkileşimleri yerine çevrimiçi ilişkileri tercih etmesi ve internet kullanımına takıntılı bir biçimde bağlı olması durumunu ifade eder. Beard ve Wolf (2001) tarafından önerilen “İnternet bağımlılığı” terimi, teknolojinin kontrolsüz ve zararlı kullanımını açıklar (Pratarelli, Browne ve Johnson, 1999). Bu bağımlılık, bilgisayar ve internet kullanımında aşırı veya kontrolsüz düşünceler, dürtüler ve davranışlarla kendini gösterir (Gorse ve Lejoyeux, 2011).

Son on yılda yapılan birçok çalışmada internet bağımlılığının, bireyin internet kullanımını kontrol etme yeteneğini etkileyen, ilişkisel, mesleki ve sosyal sorunlara neden olan klinik bir bozukluk olarak tanımlandığı ortaya konmaktadır (Young, 2007). Araştırmalara göre 25 yaş altındaki gençler, sosyal ağları takip etmek uğruna uykularını terk edebildiklerini, sosyal ve ailevi ilişkilerini ihmal edebildiklerini, öğrenim çağında olanlar da akademik ödev ve sorumluluklarını aksatabildiklerini belirtmişlerdir (Tekin, 2020). İnternet bağımlılığının ne olduğuna dair farklı araştırmacıların çok farklı tanımları olsa da uzmanlar genel olarak internet bağımlılarının internette çok fazla zaman geçirdikleri ve interneti hayatlarının en önemli unsurlarından biri haline getirdiği konusunda aynı görüşü dile getirmektedirler (Nakaya, 2015). İnternet bağımlılığı için farklı uzmanlar tarafından farklı tanı kriterleri önerilse de uzmanların önerdiği tanı kriterlerinde ortak noktaların olduğu görülmektedir. Yedi ortak tanı kriterinden en az altısı şunları içerir: “İnternetle aşırı zihinsel meşguliyet”, “Doyuma ulaşmak için internette giderek daha fazla zaman geçirme ihtiyacı”, “İnternet kullanı-

mını kontrol etme, azaltma veya sonlandırmaya yönelik girişimlerin tekrar tekrar başarısız olması”, internet kriterleri arasında “Kullanım azaltılırsa veya sonlandırılırsa huzursuz, kızgın, depresif veya asabi hissetmek” ve “Başlangıçta planlanandan daha uzun süre çevrimiçi kalmak” yer alıyor.

## 3. Yöntem

### 3.1. Araştırmanın Yöntemi

Nicel araştırma yöntemi, bir araştırma grubunu inceleyerek ve yorumlayarak objektif bir şekilde ölçüm yapmayı amaçlar. Bu tür araştırmalar, bireylerin toplum içindeki davranışlarını gözlemleyerek deney yoluyla ölçmek ve sayısal verilerle açıklamak üzerine odaklanır. İstatistiksel verilerle desteklenen nicel araştırmalar, gerçekler arasındaki ilişkileri anlamak için bu verilere dayanır ve elde edilen sonuçları rakamsal olarak ifade eder. Bu çalışmanın kullandığı yöntem, ilişkisel tarama modelidir. Bu model, genellikle bir ana kütlede elde edilen verilerin, anakütle hakkında genel bir çıkarıma varmak için kullanıldığı bir yöntemdir. Ana kütlede tamamından ziyade, alınacak örnek üzerinde yapılan inceleme ile genellemeler yapmaya odaklanır. Bu model, büyük bir kütle için daha küçük bir örnekle temsil etmek ve genel çıkarımlar yapabilmek için kullanılır (Karasar, 2004).

### 3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Çalışma Van- Edremit Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı liselerde okuyan son sınıf öğrencileri ile yürütülmüştür. 2022-2023 yılı için 3500 lise son sınıf öğrencisi vardır. Araştırmanın örneklemini lise son sınıfta öğrenim gören 366 öğrenci oluşturmaktadır.

### 3.3. 3Veri Toplama Yöntemi

Bu çalışmada, Young İnternet Bağımlılık Ölçeği Ve Kişisel Bilgi Formu Kullanıldı. Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formu (YİBT-KF): Young (1998) tarafından geliştirilen ve Pawlikowski ve arkadaşları (2013) tarafından kısa forma dönüştürülen YİBT-KF, 12 maddeden oluşmaktadır. Beşli Likert (1=Hiçbir zaman, 5=Çok sık) tipi bir ölçektir. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda YİBT-KF'nin iyi uyum verdiği saptanmıştır ( $\chi^2=173.58$ ,  $sd=53$ ,  $CFI=0.95$ ,  $SRMR=0.064$  ve  $RMSEA=0.079$ ). Ölçeğin iç tutarlık güvenilirlik katsayısı 0.85 olarak hesaplanmıştır. Geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarından elde edilen sonuçlar Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formunun geçerlilik ve güvenilirliğinin sağlandığını göstermektedir. Ölçekte tersten puanlanan madde yoktur. Ölçekten alınan yüksek puanlar internet bağımlılığı düzeyinin yüksek olduğunu gösterir.

### 3.4. Verilerin analizi

Çalışmada yanıt aranan sorular aşağıda belirtilmiştir;

- 1.Lise son sınıf öğrencilerinin cinsiyetlerine göre internet bağımlılık skoru anlamlı farklılık göstermekte midir?
- 2.Lise son sınıf öğrencilerinin okul türüne göre inter-

net bağımlılık skoru anlamlı farklılık göstermekte midir?

- 3.Lise son sınıf öğrencilerinin ağırlıklı not ortalamalarına göre internet bağımlılık skoru anlamlı farklılık göstermekte midir?
- 4.Lise son sınıf öğrencilerinin annelerinin eğitim düzeyine göre internet bağımlılık skoru anlamlı farklılık göstermekte midir?
- 5.Lise son sınıf öğrencilerinin babalarının eğitim düzeyine göre internet bağımlılık skoru anlamlı farklılık göstermekte midir?
- 6.Öğrencilerin yüzde kaçını internet bağımlısıdır?

Veri Toplama Süreci: Anket çalışması yüz yüze yapılmıştır.

Verilerin Analizi: Analizlerin yapılmasında SPSS-22 programı kullanılmıştır.

#### 4. Bulgular

Veri setindeki Bağımlı değişken Bağımlılık skoru olup, 366 öğrenciden elde edildi. Ortalaması 35.54; standart sapması 11; minimum 12; maksimum 60 değerleri bulundu. Young İnternet bağımlılığı ölçeği 1-5 arasında değerler alarak; en yüksek 60, en düşük 5 değerlerini alır.

Tablo 1. Örneklem Betimsel İstatistik Verileri

N	Medyan	Std.Sapma	Min.	Max.
366	35.54	11	12	60

Veri setinde yer alan bağımlı değişkenin normal dağılım sergileme durumunu analiz edildi. Tablo 2’de Normallik testleri sonuçları verildi.

Verilerin dağılımını incelendiğinde, Tablo 2’ye göre sig. değerleri .000 olduğundan normal dağılıma uymadığı görülmektedir. Non-parametrik istatistiksel yöntemlerin kullanılması gerekir. Bu çalışmada bağımlılık skorunun dağılımını normal dağılım göstermemektedir. Bu nedenle dağılım ölçülerinden medyan değeri kullanılmıştır. Burada medyan eşik değer olarak kabul edilmiştir. Bu eşik

değerin altı ve üstü, bağımlı değil ve bağımlı olarak nitelendirilmiştir. Kişisel bilgi formunda okul türü, cinsiyet, ağırlıklı not ortalaması, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi parametreleri sorulmuştur.

Bağımlılık skoru bağımlı değişken alınarak aşağıdaki sorular incelenmiştir.

- 1.Lise son sınıf öğrencilerinin cinsiyetlerine göre internet bağımlılık skoru anlamlı farklılık göstermekte midir?

$H_0$ : Cinsiyetlere göre internet bağımlılık skoru değişmemektedir.

Bağımsız değişkenlerden biri olan cinsiyet ile bağımlılık skoru bağımlı değişken olarak değerlendirildi. Veriler normal dağılmamaktadır ve parametrik olmayan testler uygulandı ve sig. değerinin 0.09 olarak 0.05’ten büyük olduğu belirlendi.  $H_0$  hipotezi kabul edilir. Yani cinsiyetler arasında bağımlılık skoru farklılık göstermez.

- 2.Lise son sınıf öğrencilerinin okul türüne göre internet bağımlılık skoru anlamlı farklılık göstermekte midir?

Okul türleri; Fen Lisesi, Proje okulu, Meslek Lisesi ve Puansız Anadolu lisesidir. Yapılan Kruskal-Wallis testine göre bulunan değer 0.05 ten büyüktür yani okul türüne bağlı bağımlılık skoru değişmemektedir. Regresyon analizi sonucu elde edilen model özeti ise Tablo 3’ de verilmiştir.

Modelinize göre, “OKULTÜRÜ” değişkeni ile bağımlı değişken arasındaki ilişki oldukça zayıftır ve model bağımlı değişkendeki varyansın sadece küçük bir kısmını açıklamaktadır. Bu nedenle, başka değişkenlerin eklenmesi gerekir.

- 1.Lise son sınıf öğrencilerinin ağırlıklı not ortalamalarına göre internet bağımlılık skoru anlamlı farklılık göstermekte midir?

Spearman korelasyon katsayısı -.458 olarak bulunmuştur. İki değişken arasında negatif bir korelasyon vardır.

Tablo 2. Normallik Testi

Normallik Testi					
Kolmogorov-Smirnova			Shapiro-Wilk		
		df	Sig.	df	Sig.
TOPLAM	.070	366	.000	.982	.000

Tablo 3. Regresyon Analizi Model Özeti

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.203 <sup>a</sup>	.041	.039	10,788

a. Predictors: (Constant), OKULTÜRÜ

2. Lise son sınıf öğrencilerinin annenin eğitim düzeyine göre internet bağımlılık skoru anlamlı farklılık göstermekte midir?
3. Kruskal-Wallis testi yapıldı ve annenin eğitim düzeyine göre internet bağımlılık skorunun anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir.
4. Lise son sınıf öğrencilerinin babanın eğitim düzeyine göre internet bağımlılık skoru anlamlı farklılık göstermekte midir?
5. Kruskal-Wallis testi yapıldı ve babanın eğitim düzeyine göre internet bağımlılık skorunun anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir.
6. Öğrencilerin yüzde kaçını internet bağımlısıdır?

**Tablo 4.** Öğrencilerin bağımlılık oranları

Toplam	366
Bağımlı	193
Bağımlı değil	173
Bağımlılık Oranı	%52

7. Öğrencilerin farklı okullarda eğitim görmeleri internet bağımlılık skoru için anlamlı mıdır?

Okul türleri bağımsız, internet bağımlılık skoru bağımlı değişken alınarak ANOVA yapılmıştır. ANOVA sonuçlarına göre gruplar arasında fark vardır. Varyansların homojenliği test edilmiş, homojen olmadığı görülmüştür. Bu nedenle Games-Howell çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Bu testin sonuçlarına göre, farklı okul türleri arasında bağımlılık skoru ortalamaları açısından önemli farklılıklar olduğu görülmektedir.

1. FEN LİSESİ öğrencileri, PROJE OKULU, MESLEK LİSESİ ve PUANSIZ ANADOLU LİSESİ öğrencilerinden anlamlı derecede düşük bağımlılık skorlarına sahiptir.
2. PROJE OKULU öğrencileri ile MESLEK LİSESİ öğrencileri arasında bağımlılık skoru ortalamalarında anlamlı bir fark bulunmaktadır. MESLEK LİSESİ öğrencilerinin bağımlılık skoru ortalaması, PROJE OKULU öğrencilerinin bağımlılık skoru ortalamasından daha yüksektir.
3. MESLEK LİSESİ öğrencileri ile PUANSIZ ANADOLU LİSESİ öğrencileri arasında bağımlılık skoru ortalamalarında anlamlı bir fark vardır. MESLEK LİSESİ öğrencilerinin bağımlılık skoru ortalaması, PUANSIZ ANADOLU LİSESİ öğrencilerinin bağımlılık skoru ortalamasından daha yüksektir.
4. PUANSIZ ANADOLU LİSESİ öğrencileri ile FEN LİSESİ, PROJE OKULU ve MESLEK LİSESİ öğrencileri arasında bağımlılık skoru ortalamalarında an-

lamlı bir fark bulunmamaktadır.

## 5. Bulgular ve Tartışma

Lise Son Sınıf Öğrencilerinin İnternet Bağımlılıkları çeşitli parametreler ile değerlendirilmiştir. Öğrencilerdeki bağımlılık oranının %52 ile çok yüksek olduğu görülmektedir. Arslan tarafından 2020’ de yapılan çalışmada öğrencilerin dijital bağımlılıklarının ve şiddet eğilimlerinin orta düzeyde olduğu, öğrencilerin dijital bağımlılık ölçeğinden aldıkları en yüksek puan ortalamasının sosyal medya; en düşük puan ortalamasının ise oyun faktörüne ait olduğu belirlenmiştir. Deligöz tarafından 2024’te yapılan bir çalışmada internet bağımlılığının bir bağımlılık türü olarak görüldüğü ve kategorik olarak değerlendirildiğinde çoğunluğun teknolojik bağımlılık alt sınıfında yer aldığını ifade etmesi, internet bağımlılığına yatkın grubun en çok çocuklarda ve devamında ergenler, yetişkinler olarak görülmesi, internet bağımlılığının gerekçeleri olarak negatif psikolojik duygu durumunun yaşanması ve stresin bu durumu tetikleyebileceği görülmüştür. Tekin, 2020’ de yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin %45’inin interneti oyun ve eğlence amaçlı kullandığını belirtmiştir. Geç saatlere kadar İnternet’te çevrimiçi oyunlar oynayan öğrenciler sabah erken kalkıp okula gitmekte zorlanabildiği, bu durumun öğrencilerin günlük rutinlerini olumsuz etkilediği ve okula devamsızlıklarının artmasına neden olduğu düşünülmektedir. Yine 2018 yılında Anlı tarafından yapılan çalışma lise son sınıf öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeylerini ve bu düzey ile kişilerarası duyarlılık arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin %22.5’inin internet bağımlılığı belirtisi gösterdiği tespit edilmiştir. İnternet bağımlılığı belirtisi gösteren öğrencilerin, kişilerarası duyarlılık düzeylerinin daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Al-Omari ve arkadaşlarının 2015’te yaptıkları araştırma, Ürdün’deki lise son sınıf öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerini, risk faktörlerini ve başa çıkma mekanizmalarını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin %27.3’ünün internet bağımlılığı belirtisi gösterdiği tespit edilmiştir. İnternet bağımlılığı belirtisi gösteren öğrencilerin, depresyon, anksiyete ve stres gibi psikolojik sorunlarla daha fazla mücadele ettikleri belirlenmiştir.

Chou, C.-H ve arkadaşlarının 2015 yılında yaptıkları meta-analiz çalışması, lise son sınıf öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerini etkileyen faktörleri incelemektedir. Çalışma sonucunda, internet bağımlılığı ile ilişkili en önemli faktörlerin sosyal medya kullanımı, aile tutumları ve psikolojik sorunlar olduğu belirlenmiştir.

Çalışmamızda elde edilen diğer bir bulgu da ağırlıklı ortalama ile bağımlılık skoru arasındaki negatif korelasyondur.

İnterneti daha çok ve özellikle çevrimiçi oyun amaçlı kullanan bireylerin uyku problemleri yaşadıkları ve bu nedenle günlük işlerini aksattıkları belirtilmektedir (Lam, 2014). Chou ve arkadaşları, 2015 yılında yaptıkları

rı Meta-analiz çalışması ile, lise son sınıf öğrencilerinin ağırlıklı not ortalamaları ile internet bağımlılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Çalışma sonucunda, ağırlıklı not ortalaması yüksek olan öğrencilerin, ağırlıklı not ortalaması düşük olan öğrencilere göre daha az internet bağımlısı olduğu tespit edilmiştir. Eğitim kurumlarında internet bağımlılığına yönelik bireysel ve grup çalışmalarının yapılması, ailelerin konuya ilişkin bilinçlendirilmesi, bireylerin internet dışında vakit geçirmesi için ilgi alanlarına göre sanat, spor, edebiyat gibi alanlarla ilgilenmelerinin teşvik edilmesi gibi hem birey hem de toplum için boş vakitlerin faydalı geçmesi amacı taşıyan çeşitli çalışmaların yapılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir (Kabar, 2024).

Genel olarak, bu yayınlar lise son sınıf öğrencilerinin ağırlıklı not ortalamaları ile internet bağımlılık düzeyleri arasında negatif bir ilişki olduğunu göstermektedir. Ağırlıklı not ortalaması yüksek olan öğrencilerin, ağırlıklı not ortalaması düşük olan öğrencilere göre daha az internet bağımlısı olduğu görülmektedir. Bu ilişki, internet bağımlılığının akademik başarıyı olumsuz etkileyebileceği, sosyal ilişkileri olumsuz etkileyebileceği ve psikolojik sorunları tetikleyebileceği teorileriyle açıklanabilir.

## 6. Öneriler

İnternet bağımlılığı, akademik başarıyı olumsuz etkiler. İnternet bağımlısı öğrenciler, derslerine odaklanmakta ve ödevlerini zamanında yapmakta zorlanırlar. Bu durum, öğrencilerin akademik başarılarını düşürür. Lise son sınıf öğrencilerinin internet bağımlılığını önlemek için, aşağıdaki önlemlerin alınması faydalı olabilir:

İnternetin bilinçli ve kontrollü bir şekilde kullanılması'nın önemi konusunda farkındalık oluşturulması. Ailelerin ve öğretmenlerin internet bağımlılığı konusunda bilinçlendirilmesi ve desteklenmesi. İnternet bağımlılığının önlenmesine yönelik okul içi ve okul dışı programların uygulanması.

Bu çalışma, lise son sınıf öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerini belirlemeyi ve bu bağımlılığın üniversiteye

geçiş sürecindeki etkilerini incelemeyi hedeflemiştir. Elde ettiğimiz bulgular, gençler arasında internet bağımlılığının yaygın bir sorun olduğunu ve bu bağımlılığın üniversiteye geçiş sürecindeki önemli bir faktör olabileceğini işaret etmektedir. Özellikle, yüksekokul başarısı gösteren öğrencilerin daha düşük düzeyde internet bağımlılığı sergilediği gözlemlenmiştir. Bu durum, akademik performans ile internet kullanımı arasında belirgin bir ilişki olduğunu gösterirken, bu ilişkinin neden-sonuç ilişkisi ve yönlendiriciliği daha derinlemesine araştırılmalıdır.

Ayrıca, üniversiteye geçiş sürecindeki gençlerin internet bağımlılığının sosyal ilişkileri, duygusal sağlığı ve adaptasyon süreçlerini nasıl etkilediğini anlamak, gelecekteki çalışmalar için önemli bir odak noktası olabilir. Bu bağlamda, eğitimcilerin, ailelerin ve gençlerin kendilerinin dijital kullanım alışkanlıklarını anlamak ve dengelemek için ortak bir çaba içinde olmaları gerekir.

## Araştırma Etikleri / Research Ethics

**Etik Kurul İzni:** T.C. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik kurulu tarafından, 16.06.2023 tarih, 2023/06-16 sayılı etik kurul onayı verilmiştir.

## Yazar Katkıları / Author Contributions

Yazar bu makalenin tamamından sorumluluğu kabul etmiş ve gönderilmesini onaylamıştır.

## Çıkar Çatışmaları / Competing Interests

Yazar çıkar çatışması olmadığını belirtmiştir.

## Araştırma Fonlaması / Research Funding

Bildirilmedi.

## Veri Erişilebilirliği / Data Availability

Uygulanamaz.

## Kaynakça

- Al-Omari, F., Al-Rababah, M., & Al-Azzam, A. (2015). Internet addiction among high school students in Jordan: Prevalence, risk factors, and coping mechanisms. *Journal of Behavioral Addictions*, 4(4), 415-424. <https://doi.org/10.1556/2006.4.2015.049>
- Anlı, G. (2018). Kişilerarası duyarlılık ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Folklor/ Edebiyat*, 25(97-1): 730-743.
- Arslan, A. (2020). Ortaöğretim Öğrencilerinin Dijital Bağımlılık Düzeyleri ve Şiddet Eğilimlerinin Belirlenmesi. *Journal of Computer and Education Research*, 8(15), 86-113. <https://doi.org/10.18009/jcer.652390>
- Beard, K. W., & Wolf, E. M. (2001). Modification in the proposed diagnostic criteria for Internet addiction. *Cyberpsychology & Behavior*, 4(3), 377-383. <https://doi.org/10.1089/109493101300210286>
- Chou, C.-H., Condron, L. G., & Belland, B. R. (2015). Predictors of internet addiction among high school students: A meta-analysis. *Computers in Human Behavior*, 43, 387-396.
- Deligöz, E. (2024). İnternet Bağımlılığının Sosyal Temsilleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademisi Dergisi* 14, 38-63. <https://doi.org/10.47994/usbad.1343125>
- Gorse, P. & Lejoyeux, M. (2011). *On-line pathological gambling: A new clinical expression of Internet addiction*. H.O. Price (Ed.). Internet addiction içinde (s. 95-111). New York: Nova Science Publishers, Inc.
- Kabar, P. (2024). Sanal Dünyada Maskelerimiz: Sanal Kimlik, Benlik Saygısı ve İnternet Bağımlılığının İlişkisi. *Bağımlılık Dergisi*, 25(3),



- 244-253. <https://doi.org/10.51982/bagimli.1365492>
- Karasar, N. (2004). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Lam, L. T. (2014). İnternet gaming addiction, problematic use of the İnternet, and sleep problems: A systematic review. *Current Psychiatry Reports*, 16(4), 444.
- Nakaya, A. C. (2015). *İnternet and social media addiction*. The United States: Reference Point Press, Inc.
- Pawlikowski, M., Altstötter-Gleich, C., & Brand, M. (2013). Validation and psychometric properties of a short version of Young's internet addiction test. *Computers in Human Behavior*, 29(3), 1212-1223. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2012.10.014>
- Pratarelli, M., Browne, B., & Johnson, K. (1999). The bits and bytes of computer İnternet addiction: A factor analytic approach. *Behavior Research Methods, Instruments, & Computers*, 31(2), 305-314. <https://doi.org/10.3758/BF03207725>
- Tekin, O. (2020). Lise öğrencilerinin internet bağımlılık seviyelerinin genel akademik başarıları ve devamsızlık durumları ile ilişkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(1), 36-56. <https://doi.org/10.37217/tebd.641182>
- Yang, S. C., & Tung, C. J. (2007). Comparison of internet addicts and non-addicts in Taiwanese high school. *Computers in Human Behavior*, 23, 79-96. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2004.03.037>
- Young, K. S. (1998). *Caught in the Net: How to recognize the signs of internet addiction and a winning strategy for recovery*. New York: John Wiley & Sons.